

INHOUD VAN DIT NUMMER

Voorpagina	1
Inhoud	2
Brief van de voorzitter	3
Wandelprogramma	4,5
Vast Wandelprogramma	6
Oproep vanuit Riemst	6
10 jaar Isis en Natuurgidsen	7
Groene 10-daagse te Peer	8,9
Groengids Heusden-Zolder	10
Greenpaece	10
Vormingsactiviteiten	11
Sta- en wandelkaarten	12
Bezinning	
Vakantie	13
Hoe energie besparen?	14
Parasieten	15,16
Huisvuil (2)	17
Krans der seizoenen	18
Voor U gelezen	19,20,21
Zomervakantie	22,23
Weerspreuken	24
Fijnproevertje	24
Nal-bijdragen.	

Zomer

Een lange hete zomerdag
vergljide in avondnevel:
de drukke mens nu rusten mag
gewoegd met stergeprevel.

Daphnia

Beste vrienden,

Zondag.....een mooi lenteweertje. Ideaal voor een namiddagwandeling met de familie. Ver gaan we het niet zoeken, we maken een rustige trip in het natuurreservaat de Hoefvaart.

Op zo'n wandeling ervaar je pas goed, dat de laatste restjes groen er stukje bij beetje aanblijven. Voortdurend moet je opzij voor voorbijrijdende auto's. Wat verder pik-nikt een groep uitgelaten ruiters. De paarden, vastgebonden aan de jonge boompjes, doen zich te goed aan de verse schors. Ik word wrevelig. Kinderen opzij: twee cross-moto's... een stofwolk.

Iedereen mag natuurlijk genieten van de rust die de natuur uitstraalt. Waarom verloederen velen toch die rust? Is het gebrek aan feeling, aan opvoeding? Weten ze niet beter of is het onwil of egoïsme? Of moeten we met de vinger naar onszelf wijzen? Doen wij genoeg moeite aan de de bewustmaking?

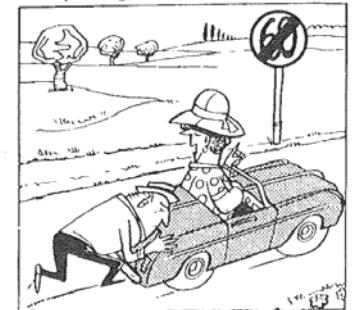
De groep mensen, die zich belangloos inzet voor het behoud van ons aller leefmilieu is nog te klein, veel te klein. Tot deze groep mogen we zeker de natuurgidsen rekenen, want zij dragen het groene hart onmiskenbaar op de goede plaats. Voor de inzet van elke dag willen we al die mensen eens in de bloemetjes zetten, eens samen feest vieren.

De Werkgroep Limburgse Natuurgidsen bestaat dit jaar immers 10 jaar. Het wordt een reuze viering die doorgaat van 3 tot en met 12 oktober, dus tijdens de week van het bos. Het gebeurt in samenwerking met Werkgroep Isis, die ook haar 10-jarig bestaan viert. In het aangeboden programma zal eenieder zeker zijn gading vinden. Je kan het verder in Erica lezen. Ieder wordt hartelijk uitgehodigd.

In afwachting wensen wij je namens het ganse bestuur, nog veel zon in een weldoend verlot. Hopelijk komen we mekaar eens tegen.

Roger Schoebben,

ZE LIGGEN BRONZEND,
GEOLIED IN DE ZON EN
GAPEN, DE DWAZEN.

"Nu moogt ge wat harder duwen
Frederik !"

ACTIES VAN DE LIMBURGSE NATUURGIDSEN

Sekr.: Steenweg 24
Tel. 011/73 52 79

3570 PEER
Bankrek. 235-0010248-75

Provinciale werkgroep van de
v.z.w. Centrum voor Natuurbeschermingseducatie
Ommeganckstraat 26 te 2000 - Antwerpen

- 22 juni: 't Hamel te Lummen: Park. Gidsen: Werkgroep Ecologie Lummen.
14 uur, Gemeentehuis, Lummen-Centrum.
- 29 juni: Zollikken en Laambroeken te Zolder: Laagveen, grasland, bermen.
8u, Voetballokaal VV-Statiesport, Houthalen Station. Maes Henri.
- 29 juni: Natuurwandeling te Beringen. Gidsen: Milieugroep Bero.
14 uur, Station Beringen Mijn.
- 06 juli: Vloeiweiden te Lommel-Kolonie; wateringen, populierenaanplanting.
Gids: A. Mertens, E. Wellens, J. Theeuws, G. Jannis. Laarzen. Geenhonden.
14 uur: einde Koloniestraat, vroegere Christelhoeve, Lommel-Kolonie
- 06 juli: Bosbeekvallei te Opglabbeek: beekdal, beemden, houtkanten, elzenbroek
Gidsen: Natuurhulpcentrum Opglabbeek. Laarzen vereist.
14 uur: Slagmolen te Opglabbeek.
- 06 juli: Domein Kelchterhoef-Houthalen: heide, vennen, loofbos.
Gidsen: A. Servaes, J. Smolders, J. Cornelis.
09.30 uur: Abdijhoeve Kelchterhoef, Houthalen-Helchteren.
- 07 juli: Domein Hengelhoef te Houthalen: heide, vijvers, beukenbos, moerasbos
Gidsen: Marijke Van Houtte, Cécile Ulenaers, ea.
14 uur: Hoofdgebouw Vakantiedorp Hengelhoef. Houthalen.
- 08 juli: Domein Molenheide te Helchteren: heide, dennenbos.
Gidsen: A. Servaes, J. Smolders, J. Cornelis.
08.00 uur: Zwembad Domein Molenheide, Helchteren.
- 13 juli: De Bek te Neeroeteren: gemengd gebied. Laarzen.
Gids: Mevrouw Van de Sande.
14.00 uur: parking Eilandje, Neeroeteren.
- 14 juli: Domein Hengelhoef te Houthalen: zie 7 juli.
- 15 juli: Domein Molenheide te Helchteren: zie 8 juli. Vertrek: 21.30 uur.
- 20 juli: Broek Looi te Tessenderlo.
Gidsen: Werkgroep ecologie Tessenderlo.
14.00 uur: Zuiveringstation, Groenstraat Tessenderlo.
- 20 juli: Domein Kelchterhoef te Houthalen: zie 6 juli.
- 21 juli: Domein Hengelhoef te Houthalen: zie 7 juli.
- 27 juli: Natuurwandeling te Paal. Gidsen: Milieugroep Bero.
14.00 uur aan de Kerk te Paal.
- 27 juli: Domein Kelchterhoef: zie 6 juli. Vertrek 9.30 uur.
- 28 juli: Domein Hengelhoef te Houthalen. Zie 7 juli.
- 29 juli: Domein Molenheide te Helchteren: zie 8 juli. Vertrek: 21.30 uur.
- 03 augu: Vloeiweiden te Lommel-Kolonie. Zie 6 juli.

- 03 augu:Domein Kelchterhoef te Houthalen: zie 6 juli.
 04 augu:Domein Hengelhoef te Houthalen. Zie 7 juli.
 05 augu:Domein Molenheide te Helchteren: zie 8 juli; vertrek: 19.00 uur.
 10 augu: Zollikken en Laambroeken te Zolder: zie 29 juni.
 10 augu:Domein Kelchterhoef te Houthalen: zie 6 juli.
 10 augu:De Bek te Neeroeteren. Zie 13 juli.
 10 augu:Dommelvallei te Peer: beekdal, beemden, loof- en naaldbos.
 Gidsen: Rosa en Fons Van Dijck.
 14.00 uur: Molhemstraat, 5 Peer.
 11 augu:Domein Hengelhoef te Houthalen: zie 6 juli.
 15 augu:Domein Kelchterhoef te Houthalen: zie 6 juli.
 17 augu:Urlobroek te Molenbeersel: Broekgebieden.
 Gidsen: E. Brouns, S. Coolen, A. Tijskens.
 14.00 uur: Parking Urlobroek, Woutershof, Molenbeersel-Kinrooi.
 17 augu:Domein Kelchterhoef te Houthalen. Zie 6 juli.
 18 augu:Domein Hengelhoef te Houthalen. zie 7 juli.
 19 augu:Domein Molenheide te Helchteren: zie 8 juli.
 24 augu:Ten Haagdorenheide te Houthalen: heidegebied.
 Gids: Willy Barthels.
 14.00 uur: Bijzenfarm Domein Hengelhoef te Houthalen.
 24 augu:Houterenberg te Tessenderlo.
 Gidsen: Werkgroep Ecologie te Tessenderlo.
 14.00 uur: Kerk Engsbergen te Tessenderlo.
 25 augu:Domein Hengelhoef te Houthalen.: zie: 7 juli.
 29 augu:Domein Molenheide te Helchteren: zie 8 juli.
 31 augu:Den Teut te Zonhoven: heidegebied.
 Gidsen: Hilde en Theo Tielens.
 14.00 uur: Parking Den Teut Te Zonhoven.
 31 augu:Natuurwandeling te Korspel. Gidsen: Milieugroep Bero.
 14.00 uur: aan de Kerk van Korspel, Beringen.
 31 augu:Heiderbos te As: heide, jeneverbessen.
 Gidsen: André en Guido Vinken.
 09.00 uur, Parking Reservaat Heiderbos, As (weg As-Opglabbeek).
 07 sept:Vloeiweiden te Lommel-Kolonie: zie 6 juli.
 07 sept:Bosbeekvallei te Opglabbeek: zie 6 juli.
 07 sept:Zandbergen te Opoeteren-Gruitrode: landduinen, open bossen, heide.
 Gidsen: Mia en Theo Dreesen.
 14.00 uur: café Lindenhof, Bergeinde, Opoeteren.
 14 sept: De Bek te Neeroeteren: zie 13 juli.
 14 sept: Plateau van Caestert te Kanne: natuur, historiek en mergelproblematiek. Gids: Ivo Thijs. Laarzen bij slecht weder.
 14.00 Kanne aan de Kerk. Riemst.

Samenstelling: Cécile Ulenaers.

 WANDELINGEN ZIJN DE FILTERS VAN DE GEDACHTEN.
 *****Oosters spreekwoord*****

FAST WANDELPROGRAMMA

EERSTE ZONDAG VAN DE MAAND.

Van januari tot december. Gids: Mertens, Wellens, Theeuws, Jannis.
VLOEIWEIDEN LOMMEL-KOLONIE: 14 uur, einde Koloniestr. Kristelhoeve.
Wateringen en populierenaanplantingen. Laarzen, geen honden.

Van april tot en met september. Gids: Natuurhulpcentrum Obglabbeek.
VALLEI VAN DE BOSBEEK: 14 uur, Slagmolen Opglabbeek.
Beekdal, beemden, houwallen, elzenbroek. Laarzen gewenst.

TWEDE ZONDAG VAN DE MAAND.

Van april tot en met september. Gids: Mevrouw A. Van de Zande.
DE BEK TE NEEROETEREN: 14 uur, parking Eilandje te Neeroeteren.
Gemengd gebied. Laarzen gewenst.

Op aanvraag wil Mevr. Van de Zande ook groepen rondleiden te
Neeroeteren: Bergerven en Den Tösch. Daarvoor bellen op 011/863375
of op het Cultureel Centrum op nummer: 011/863189.

DERDE ZONDAG VAN DE MAAND.

Van januari t/m december. Gids: Werkgroep Ecologie Tessenderlo.
WANDELINGEN IN TESSENDERLO EN OMGEVING. Zie volledig programma.
Laarzen altijd gewenst. Allerlei gebieden.

VIERDE ZONDAG VAN DE MAAND.

Van januari tot en met november. Gids: Milieugroep Beringen.
WANDELINGEN IN BERINGEN EN OMGEVING. Zie volledig programma.
Allerlei gebieden. Laarzen altijd gewenst.

OPROEP

Er worden enkele VASTE GIDSEN gevraagd om neder-
landstalige groepen te leiden in het Natuurreser-
vaat "Thiers des Vignes" te Ternaaien, de ooste-
lijke flank van de St. Pietersberg, die onmiddellijk
ten zuiden van het Plateau van Kaestert ligt. Flo-
ra en fauna komen uiteraard overeen.

Er bestaat eveneens een diareeks met nederlandse
tekst (+/- 30 minuten), die ter gelegenheid van de
wandelingen kan worden vertoond. Door de conserva-
tor, CH. Tihon, wordt meegedeeld, dat er een ver-
goeding van 500 frank zal worden gegeven per wan-
deling.

Personen die als wandelgids willen optreden kunnen
contact nemen met Leefmilieu Riemst
p/a Val-Meerstraat, 5,
3770 Herderen-Riemst.
Tel: 012/ 45.29.41. G. Vos.

Dank aan allen bij voorbaat.

inzending van Ivo Thijs, voorzitter.

10 JAAR ISIS EN NATUURGIDSEN

Jaja, groene jongens en groene meisjes van de groene provincie die langzaam maar zeker een grijs tintje begint te krijgen, in 1980 bestaan wij 10 lange jaren, die voorbij vlogen als de wind. Wie had dat gedacht? Velen hebben gemeend en sommigen gewenst dat we reeds veel eerder door de knieën zouden zijn gegaan, maar nee hoor. We staan nog altijd recht. Al die tijd timmerden we met ijver en geduld en soms ook wel met een beetje wrevel aan de weg van de bewustmaking. We kunnen zelfs al een beetje spreken van bewustwording. Een heel klein beetje dan, maar toch.....alle beetjes helpen.

10 jaar al proberen we ook meer eenheid in ons streven te krijgen. Als voorbeeld daarvan zullen Isis en Natuurgidsen hun viering samen doen. Aanleiding daarvan is de diplomering van de tiende lichting natuurgidsen. Een viering die niet zonder toeval doorgaat te Peer, het stedeke waar ook de cursus heeft plaats gehad.

We doen dat in alle eenvoud, maar met stijl en we hangen het ook aan de grote klok. Vooral de jeugd -de toekomst- proberen we erbij te betrekken. Een uitgebreid overzicht volgt hierna. Bij al die manifestaties zijn er 2 gebeurtenissen die speciale verf nodig hebben.

1. ZONDAG, 5 OCTOBER 1980: 14.00 UUR: PROVINCIALE WANDELDAAG.

Als eerste orgelpunt van onze jarenlange werking op wandelgebied, gaan we trachten die dag MINIMUM 50 wandelingen te organiseren op allerlei plaatsen en in de meest verscheiden biotopen van Limburg. Om daarvoor de nodige reclame te kunnen voeren -anders gaat er tegenwoordig niets meer- moeten we tijdig aankondigingen kunnen plaatsen in radio, kranten en weekbladen. Het vergt allemaal een hele ritsram.

De leiding gaat ervan uit, dat dit initiatief veel succes zal hebben, dat jullie allen daarop zullen inspelen en meedoen in de mate van het mogelijke. Het idee ontsproot aan het groene brein van Jos de Bruyn. Omdat jullie die data zouden kunnen reserveren, komen we er nu reeds mee voor de pinnen, want het is zoals gezegd tijdig nodig te weten wie, waar en wat. We willen daarom UITERLIJK op 15 JULI 1980 je toezegging ontvangen vergezeld van de volgende gegevens: naam van het biotoop, soort biotoop, plaats en uur van vertrek, benodigdheden en namen van de gidsen. Laat er ons een soort geloofsbelijdenis van maken, een belijdenis van ons geloof in de groene zaak. Deze lijst komt ook in het jubileumnummer, dat naar aanleiding van de feesten zal worden uitgegeven. We beginnen daaraan op 15 juli, vandaar de vroege vraag. Stuur alles naar Cécile Ulenaers, Steenweg Linde, 24, 3570 Peer of bel haar op nummer 011/73.52.79.

2. ZATERDAG, 11 OCTOBER 1980-14.00 UUR- FAMILIEFEEST VAN DE WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN IN ZAAL MALPERTUUS, VOSSENBERGSTRAAT, HASSELT.

Dit is het tweede orgelpunt. Vanzelfsprekend komt iedereen daar naartoe met zijn geliefde en met zijn kinderen. Zelfs diegenen, van wie we in lange tijd niets meer hebben gehoord of zagen, zelfs die worden speciaal aangeschreven en uitgenodigd de draad terug op te nemen. En laat de klassieke schroom toch geen beletsel zijn. Er is meer vreugde om de terugkeer van de verloren schapen, dan om hen die bleven. Voor allemaal hebben René Martens, Pol Evers en Liliane Dedroog een programma ineengebokst waar je van zal staan te zien. Aan alles hebben ze gedacht, zelfs aan de vergetariërs (dat wil ik zien, zei Cyriel). Dat programma, met inschrijvingsmogelijkheid, bieden we aan onder het verlot. Dus: nog even likkebaarden, je hoort er wel van. Streep de twee data nu reeds aan in je agenda. Men zegge het voort.

PROGRAMMA
GROENE 10-DAAGSE
PEER

1. VRIJDAG, 03 OCTOBER 1980.

PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: Academische zitting:

- 20.00 uur: welkom: Jef Leijssen.
- 20.05 uur: Wat deed Isis in 10 jaar: Leon Bergmans.
- 20.10 uur: Wat deden de Natuurgidsen in 10 jaar: Roger Schoebben.
- 20.15 uur: Feestrede voor Isis: Herman delaunois, voorzitter BBL.
- 20.25 uur: Feestrede voor Natuurgidsen: G. Van Steenberghe, CVN.
- 20.35 uur: Voorstelling van de dichtbundel: Beleving: Roeland Dirikx, secretaris BBL Vlaanderen.
- 20.45 uur: Muzikaal intermezzo: Capilla Flamenca: aangepaste oude muziek op oude instrumenten; presentatie: H. Baeten.
- X 21.05 uur: diplomering van de 10de lichting natuurgidsen, cursus Peer, 1980.
- 21.25 uur: Toespraak door de voorzitter van de Cultuurraad van Peer en opening van de tentoonstelling: NATUUR, INSPIRATIE-BRON IN DE KUNST. Stellen ten toon:
 - Jeff Gielen: Monumentale keramiek;
 - Maggie Houben: Tekstiele weefsels;
 - Jules Van Hurk: grafiek;
 - Frank Van Houtte: gebruikskeramiek.
- 21.35 uur: alternatieve receptie, bereid en aangeboden door de vrouwelijke natuurgidsen. Rondgang langs de tentoonstelling en de boekenstand.

2. ZATERDAG, 04 OCTOBER 1980.

- 09.00 uur: WANDELING DOOR DE VALLEI VAN DE BOLLISSEBEEK: beekdal, beemden, houtkanten; laarzen noodzakelijk. Vertrek: a/d spoorwegovergang op de weg van Wijchmaal-Eksel. Gidsen: Germaine Cox, Rik Meylaerts.
- 20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: Dia-montage in overvloeiing: DE Vallei van de Dommel door Lambert Theeuwis.

3. ZONDAG, 05 OCTOBER 1980.

- 14.00 uur: PROVINCIALE WANDELING: minimum 50 natuurgidsen leiden de mensen rond door allerlei biotopen van Limburg.
- 14.00 uur: WANDELING DOOR DE VALLEI VAN DE DOMMEL: beekdal, beemden, naald- en loofbos, houtkanten; laarzen. Vertrek: Hoeve Van de Cruys, Schansstraat, 4, Kleine-Brogel. Gidsen: Leon Bergmans, Fons Van Dijck.

4. MAANDAG, 06 OCTOBER 1980.

- 20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: bezinningsvergadering voor de leden van Werkgroep Isis over het voorbije, het heden en de toekomst.

5. DINSDAG, 07 OCTOBER 1980.

- 13.30 uur: ST. LAMBERTUSCOLLEGE, PEER: film: Jonathan Seagull.
- 20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: voordracht: Kernenergie en haar negatieve gevolgen: VAKS.

5. WOENSDAG, 08 OCTOBER 1980.

- 14.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER:
 - Poppenspel: Het bos moet weg door Hasseltse Tijl.
 - Proclamatie van de tekenwedstrijd voor de lagere scholen.
 - Ballonwedstrijd met natuurbodschap.
- 14.00 uur: WAUBERG, PEER:
 - Wandeling voor de jongeren naar Siberië: beemden, weiden, hagen.
 - Vertrek: aan de Lagere School Wauberg, Meeuwer Baan, Peer.
 - Gidsen: Brunilde Taens, Reinilde Van Buel.

20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER:
Bloemschikken door Amanda Paredis.
Eerste les in een reeks van 15 lessen.

07.DONDERDAG: 09 OCTOBER 1980.

20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: voordracht: Meer Gezondheid
door een betere leef- en voedingswijze: Fred Gyselinkx.

8.VRIJDAG, 10 OCTOBER 1980.

10.00 uur: AGNETENDAL, PEER: film: Jonathan Seagull.
14.00 uur: ST.LUTGARDISCOLLEGE, PEER: film: Jonathan Seagull.
20.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: film: Jonathan Seagull.

9.ZATERDAG, 11 OCTOBER 1980.

09.00 uur: WANDELING DOOR DE VALLEI VAN DE AA-BEEK/
beekdal, beemden, houtkanten, heide; laarzen gewenst.
Vertrek: kruispunt Reppeler weg/Laarder dijk: Grote-Brogel.
Gidsen: Paul Capals, Mia Vandeweyer.
14.00 uur: FAMILIEFEEST VAN DE WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN:
leiding: Liliane Dedroog, Pol Evers en René Martens;
plaats: Huize Malpertuus, Vossenbergsstraat, Hasselt.
14.00 uur: familiewandeling in diverse natuurgebieden rondom;
18.00 uur: feestmaal in familie;
20.00 uur: gezellig samenzijn met drank, muziek en dans.

10.ZONDAG, 12 OCTOBER 1980.

09.00 uur: PAROCHIAAL CENTRUM, PEER: voorstelling van de touris-
tische gids: De Molenroute door de Dommelvallei. Deze uit-
stap kan te voet, met de fiets of met de wagen gebeuren.
10.00 uur: Wandeling door de Dommelvallei te Peer;
12.30 uur: Lunch in de Wedelse Watermolen te Overpelt;
14.00 uur: Bezoek a/d Sevenswindmolen i/h St.Odapark te Overpelt.
15.30 uur: Wandeling door het Hagevenreservaat te Neerpelt.
17.00 uur: Slot aan de Verkeerde Lieve Heer.

Naar aanleiding van deze groene 10-daagse wordt een jubileumnummer
uitgegeven voor Natuur en Milieu van Werkgroep Isis en Erica van de
Werkgroep Limburgse Natuurgidsen. Het is een productie in samenwer-
king tussen de beide Werkgroepen en wordt aangeboden ter gelegenheid
van de Academische Zitting op Vrijdag, 03 oktober 1980 Te Peer.

Ontwerp en coördinatie van het programma: Jef Leijssen.

Steun: Bloemist Gielen-Raffeisenkas-Doe het zelf Gielen.

DE DOOD IS EEN STIMULANS OM EEN LEVEN ZO VOL MOGELIJK TE MAKEN.
*****Caro Van Evk*****

EEN GROEN-GIDS VAN HEUSDEN-ZOLDER.

 De milieuraad van Heusden-Zolder is onderverdeeld in verschillende werkgroepen. Eén daarvan is klaargekomen met de uitgave van een "GROENGIDS VOOR NATUURVRIENDEN EN WANDELAARS." In deze handige gids van meer dan 100 bladzijden, maken we kennis met 48 groengebieden te Heusden-Zolder. Deze open ruimte sieren meestal als kralen de zes beekdalen. Elk van de 48 landschappen wordt aandachtig bekeken: grenzen, hoogteligging, bodemgesteldheid, landschappelijk uitzicht, planten en dieren, bestemming door ruimtelijke ordening (gewestplan), desiderata, enz....

In een tweede deel zijn in de groengids 20 wandelwegen uitgestippeld, elk met een korte beschrijving van de te doorlopen gebieden. Zowel de groengebieden, als de wandelwegen vindt de gebruiker van het boek, dankzij een nummering, terug te vinden op een bijhorende wegenkaart van de gemeente. Geen probleem dus om ze te situeren.

Illustraties ontbreken evenmin. Mooie pentekeningen verluchten de tekst. In een supplement vertelt een heemkundige over een paar onschuldige historische ingrepen op het landschap: het steken van turf en het delven van "schurf" (ijzerzandsteen).

Met deze groengids biedt de Milieuraad van Heusden-Zolder de mensen een "première" aan. Voor zover bekend bestaat een soortgelijk naslagwerk niet in onze provincie. De samenstellers dat het boek aan velen goede diensten zal bewijzen. Mogelijk trekt het verwonderde en bewonderende ogen open en wekt het bedenkingen op als de volgende: "Ik wist niet, dat er in onze naaste omgeving zoveel te bekijken viel". Kom, we gaan eens kuieren in het dal van de Mangelbeek met de groengids in de hand. "Gaan we het natuurschoon niet te ver zoeken?" Het ontdekken en verdedigen van de natuur in eigen omgeving is het doel van deze uitgave. De groengids is te bekomen door storting van 120 fr (verzendingskosten inbegrepen) op rekeningnummer 235-0486499-56 van Milieuraad Heusden-Zolder met vermelding "Groengids". Aan alle natuurgidsen als model warm aanbevolen.

Inzending van Karel Borgs.

GREENPEACE BELGIE- REGENBOOGKRIJGERS STRIJDEN VOOR DE WERELDZEEEN.

 ZATERDAG, 5 JULI, GROEPSREIS NAAR HET NATUURRESERVAAT HET ZWIN EN
 BEZOEK AAN DE SCHIP VAN GREENPEACE.

Voor de leden van het Natuurhulpcentrum van Opglabbeek organiseren we een busreis naar het schip van Greenpeace, een beweging die zich bezighoudt met de bescherming van de zeehond en de walvis.

In de voormiddag: geleide wandeling met een gids van de streek door het natuurreservaat Het Zwin waar men ons zal vertrouwd maken met de plaatselijke flora en fauna. In de namiddag zullen we dan doorrijden naar Oostende, waar het schip van GREENPEACE gemeerd ligt. Hier zullen we dan aan de hand van film, videomateriaal, dia's en een tentoonstelling kennis kunnen maken met de soms levensgevaarlijke acties ter bescherming van zeehond en walvis.

De reis kost 300 frank, reiskosten en inkom op het schip inbegrepen. Inschrijvingen kunnen gebeuren bij Sylvain Jansen. TEL/ 011/85.49.06. Vertrek: 07.00 uur aan het vogelasiel in de Dennenstraat, Opglabbeek. VLUG INSCHRIJVEN, WANT DE PLAATSEN ZIJN BEPERKT. WIE EERST KOMT..... EERST MAALT.

Inzending van Sylvain Jansen.

VORMINGSACTIVITEITEN

ZONDAG, 22 JUNI 1980: Wandeling met kaartlezen en kompaslopen in de Hoge Venen.

Under de zeer gewaardeerde leiding van Willy Bathels, een man waarop we nooit evergeefs beroep doen, zullen we genieten van de fauna en flora in de natuur van de Hoge Venen, één der laatste paradijzen van Europa.

Reis: met eigen vervoer; afspreken voor volle wagens.

Samenkomst: Hasselt aan de kanaalkom om 7.30 uur.

afspraak op de parking van de Baraque Michel om 8.30 uur.

Programma: voormiddag: natuurwandeling door de Hoge Venen;

namiddag: voor de liefhebbers: kaartlezen en kompaslopen; voor de anderen: nog een gewone wandeling.

Voor meer informatie over dat kaartlezen en dat kompaslopen, kan men zich documenteren door het lezen van het artikel: HET GEBRUIK VAN STAFKAART EN KOMPAS, pagina 12 tot en met 18, destijds geschreven naar aanleiding van een gelijkaardige gebeurtenis door Willy Barthels en René Martens. U vindt dat in Erica nummer 3, 1978.

U neemt of leent best stafkaart 50/1-2, schaal 1/25.000, kaart SART-Hoffrai. Sylva-kompassen doen het goed; ze zijn verkrijgbaar te Hasselt in de Scherpe Steen, Demerstraat. Te Genk zou ook een optieker zetelen, die dergelijke dingen aan de man brengt.

ZATERDAG, 05 JULI 1980: Voorbereiding op de Nationale Natuurbeschermingsdag te Matagne. Voor meer uitleg, raadpleeg het Nal-aanhangsel.

VAKANTIE OLÉ

ZONDAG 21 SEPTEMBER 1980: NATIONALE NATUURBESCHERMINGSDAG TE MATAGNE

Deze plaats is gelegen in de provincie Namen. Iedereen die zijn groene hart op de rechte plaats draagt, maakt zich op die dag vrij en gaat daar vanzelfsprekend naartoe. Voor meer uitleg: raadpleeg het NAL-aanhangsel.

ZONDAG, 28 SEPTEMBER 1980: Caestert en Kannerbos.

We brengen onder de leiding van de mannen van Leefmilieu Riemst een bezoek aan Caestert onder en boven de grond. Met onder de grond een ontmoeting met vleermuizen en boven de grond een ontdekking van de kalkflora. Dus: Kannerbos bovengronds en de Jezuietenberg ondergronds.

Samenkomst: om 9.00 uur aan de kerk van Kanne. Einde: 12.30/13 uur.

VRIJDAG 3 OCTOBER TOT EN MET ZONDAG 12 OCTOBER: GROENE 10-DAAGSE/PEER

ZONDAG, 19 OCTOBER 1980: paddestoelenuitstap.

ZONDAG, 14 DECEMBER 1980: Zeelandreis.

Samenstelling: Hugo Vanderlinden.

STAFKAARTEN= WANDELKAARTEN.

Hoewel stafkaarten voor de meesten een bekend hulpmiddel zijn bij wandelingen en uitstappen, weten sommigen misschien niet hoe er aan te geraken en wat er zoal te krijgen is. We hebben enkele informatieën bijeen gescharreld voor België en andere landen.

1.BELGIE. De meest gebruikte kaart voor wandelaars is de stafkaart: 1/25.000 in veelkleurendruk. Elke kaart (64 x 40 cm) beschrijft een gebied van 16 x 10 km en bevat alle nodige details. Prijs: 70 fr. Er bestaan ook kaarten op schaal 1/50.000, maar deze bevatten minder details. Prijs: 90 fr. Beslaan een gebied dat viermaal zo groot is als deze op schaal 1/25.000.

SPECIALE KAART: in 1978 werd een topografische kaart uitgegeven van de ganse Hoge Venen. Hierop aangeduid staan alle wandelwegen, schuilhutten, parkings, enz....Het is de ideale kaart voor de Veenwandelaar; prijs: 150 fr.

Alle Belgische topografische kaarten zijn verkrijgbaar op het Nationaal Geografisch Instituut, Abdij Ter Kameren, 13, 1050 Brussel. Deze kaarten worden ook verkocht door privaatinstellingen: VAB (14 dagen wachten), een drukkerij te Eigenbilzen. Op dezelfde adressen is ook een gratis catalogus verkrijgbaar, waarin vermeld zijn: alle kaarten en publicaties die door het instituut worden uitgegeven.

2.NEDERLAND: ook hier worden topografische kaarten uitgegeven op 1/25.000. Ze zijn echter kleiner (40 x 50 cm) en beslaan ook een kleiner gebied (10 x 12,5 km). Ze zijn ook duurder: 8,40 fl. Voor Zeeland alleen zou men zo 'n 10-tal kaarten moeten hebben. De kaarten 1/50.000 zijn zeer helder en zeer gedetailleerd. Ze beslaan een oppervlakte van 20 x 25 km. prijs 8,40 fl. Voor Zeeland zou men 6 kaarten nodig hebben, voor ZUID-Limburg nog twee: 62-W en 62-O.

SPECIALE KAARTEN: voor natuurliefhebbers zijn er op schaal: P 25.000 enkele interessante kaarten te verkrijgen: Walcheren (7,90 fl), Texel (10 fl;), Terschelling (5,5 fl;), Schiermonnikoog (3,5 fl.). Alle kaarten en ook een catalogus (3 fl) zijn te verkrijgen bij: Topografische dienst, Westvest, 9, Postbus 145, 2600 AC Delft.

3.DUITSLAND: Topografische kaarten van dit aan België grenzend gebied zijn te verkrijgen in volgende uitvoeringen:

-1/25.000; afmetingen 45 x 48 cm of 11 x 12 km, veelkleurig. Prijs: 5 DM (Reeks TK 25N). Een interessante kaart is TK 25N-5403, die het ganse gebied van Kalterherberg-Monschau omvat.

-1/50.000, 45 x 48 cm of 22 x 24 km, veelkleurig, 5 DM, reeks: TK 50N.

-1/50.000, zelfde kaart, maar met ingekleurde wandelwegen, campings, parkings, enz. Prijs: 5 DM (Reeks TK 50W). Voor 5,5 DM is deze kaart voorzien van hoogteschaduw (Schummerung). Interessante kaart is bv: TK 50W-L5502 met het gebied Monschau maar ook met stuk van de Belgische Hoge Venen erbij.

SPECIALE KAARTEN: Van alle natuurparken worden speciale kaarten uitgegeven. We vermelden hier slechts:

P 50.000 Deutsch-Belgischer Naturpark met wandelwegen, tekstboekje, in noord en zuidblad, in een plastieke kft. Ze beslaat de ganse Hoge Venen tot St.Vith toe alsook de ganse Eifel. Prijs: 16 DM. Deze kaart is te zeer gedetailleerd, waardoor ze onoverzichtelijk wordt. Catalogus (gratis) en kaarten bestellen bij: Landesvermessungsamt Nordrhein-Westfalen, Mufferdorferstrasse 19-21, 5300 Bonn-Bad Godesberg.

Samensteller: Theo Dreesen.

BEZINNING

VAKANTIE.

De meesten gaan de jaarlijkse vakantie tegemoet. Ze doen hun uiterste best om de vraag te verdringen of dit nu wel allemaal nodig is. Vakantie nemen is een soort VERPLICHTING geworden, waaraan men niet zonder sociale sanctie ontsnapt. Wie zegt geen vakantie nodig te hebben, geen vakantie te nemen of volgend jaar geen vakantie te zullen nemen, wordt als een vreemd element uit het gezonde lichaam van de massa, voor wie vakantie een sociale MUST is, gestoten. Aan zijn gezond verstand wordt wellicht getwijfeld.

Nochtans is daar zeker geen reden toe, want de wereld heeft het tot voor enkele jaren een hele wereldgeschiedenis lang zeer goed gedaan zonder vakantie. REIZEN is natuurlijk een andere zaak: dat kan men doen om te leren, uit noodzaak, of om welke reden dan ook. Het loont zeker de moeite om een nieuw landschap of een nieuwe stad of een ander volk te leren kennen. (De vraag die bij de redactie rijst is alleen maar: in hoeverre belasten we daarmee niet onnodig het andere milieu? Is het ons eigen egoïsme niet, dat primeert? NVDR).

Maar dat is heel iets anders dan gewoon maar te liggen niets-doen aan een of ander strand. Deze vakantiemode is na de Tweede Wereldoorlog ontstaan ter opvulling van de geleidelijkaan toenemende verplichting tot het nemen van vakantiedagen voor de werknemers. Rond dit BETAALD VERLOF is een fantastische industrie ontstaan, en het is deze die uiteindelijk de vakantie als een soort SOCIALE VERPLICHTING heeft ingevoerd.

Het gevolg hiervan is geweest, dat voor de velen een onaangename associatie is ontstaan tussen reizen en vakantienemen. Wie 20 jaar geleden naar Griekenland ging, deed dat om Hellas te bekijken en de sfeer van de bakermat van de Europese beschaving in zich op te nemen of te snuiven. De grote massa die vandaag naar Griekenland trekt, zoekt de zon op en doet aan water- en onderzeesport (Belast met andere woorden op een nutteloze manier het milieu ter plaatse. NVDR).

In 1939 kon men in volle zomer de ENIGE toerist zijn in gans Athene. Wordt Griekenland niet meer slechts een reisland, maar een door de weeks vakantie-land- wat iets heel anders is- dan wordt het toerisme ook daar een industrie en heeft de ECHTE reiziger er moeite om aan zijn trekken te komen. (En dat geldt voor om het even welk land, zelfs voor de plaatsen in het binnenland. NVDR).

Vakantie is een heilig huisje geworden, een taboethema dat men slechts met groot risico durft ter sprake brengen. Dit geldt hetzelfde voor het voor de gezondheid volstrekt onnodige en voor sommige mensen zelfs het ongunstige, zoniet gevaarlijke zonnebaden, dat eveneens een taboethema is. Vakanties vergroten zelfs de spanningen die men scheen te willen ontvluchten en die men veel beter had kunnen opvangen door thuis te blijven en een goed boek te lezen of te werken. Zij het dan eventueel aan een hobby, waarbij men niet

niet gebonden is aan werktijden, stress noch rithme dat berust op winst.

Anton Constandse in de NIEUWE, nummer 802, 10 oogst 1979.

HOE ENERGIE BESPAREN?

WE KUNNEN ER ZELF IETS AAN DOEN DOOR :

- het huis te isoleren : dak, dubbel glas, spouwmuren, vloer...
(gratis brochure via : COMITA, Valducstr. 152, 1160 Brussel)
- minder te stoken : - thermostaat
- 1° lager = 8 th. minder verbruik !
- alle tochtgaten en spleten dicht te maken.
- goed onderhoud van de C.V.-ketel
- de verwarming 's avonds een uur vóór het slapengaan te verlagen
- een trui aan te trekken
- de radiator niet te verstoppen achter een gordijn
- een raam open te zetten i.p.v. een ventilator
- deuren en gordijnen dicht te doen
- de waakvlam te doven als je voor lange tijd wegbent
- in de winter het raam een paar minuten wagenwijd open te zetten om de kaper uit te luchten, i.p.v. een halve dag op een kier
- de koelkast op een plaats te zetten die zelf zo fris mogelijk is (idem voor de diepvries)
- je haar zonder haardroger te laten drogen
- de open haard te voorzien van warmterekuperatie
- de kookplaat van het elektrisch vuur wat vroeger af te zetten
- het gebruik van een snelkookpan
- geen kleine pannen op grote kookplaten te zetten
- geen overbodige of energieverslindende apparatuur te kopen (elektr. tandenborstel, te grote diepvriezer,...)
- de koelkast regelmatig te ontdooien
- niet meer licht te laten branden dan nodig is
- een douche te nemen i.p.v. een bad
- je handen te wassen met koud water
- zo wienig mogelijk plastic wegwerpproducten te gebruiken
- gerecycleerde producten te gebruiken
- flessen met statiegeld te gebruiken
(dus geen melk in plastic flessen, geen frisdrank in blik)
- geen grote en energieverslindende auto te kopen
- langzamer te rijden met de auto
- gebruik te maken van collectieve vervoermiddelen
- meer de fiets te nemen

Bron : ABLLO-krant, 7° jaargang nr. 23 1.3.80 blz. 15

oo
DE AANKLAGER HEEFT GEEN RECHT VAN SPREKEN
ZONDER ALTERNATIEVEN
ooooooooooooooooooooJ.L.oooooooooooooooooooooooooooo

PARASIETEN IN DE NATUURBESCHERMING???

GEEN ROOK ZONDER VUUR.

 Eerlijkheidshalve moeten wij vooraf zeggen, dat wij al wat volgt liever niet hadden geschreven. Maar vermits de waarheid haar rechten heeft en de leden van de Werkgroep mogen weten welke vraagtekens men elders plaatst, dient dit te verschijnen.

In het afdelingsblad van de Wielewaal=afdeling Mechelen, 17 de jaargang, nummer 165 van mei 1980, staat een bijzonder merkwaardig artikel, ondertekend door Rudi Willockx. Het is bestemd voor de toekomstige Argonne-reizigers en wij halen daaruit de volgende passage aan.

"Misschien merk je op een uitgelezen plekje een wagen op met Belgische nummerplaat en na even rondkijken zie je een landgenoot op geheimzinnige wijze rondscharrelen. Wel, dan ben jij één van de weinigen die hoogstwaarschijnlijk een eierverzamelaar in actie ziet. Want dit moet je weten, beste Argonne-bedeivaarder, sinds enkele jaren zijn enkele Belgische "ornithologen" je vogelrijke plekje aan het plunderen. Het gaat zelfs niet meer om verzamelen; het gaat om de lieve centen, want de legfels van sommige soorten zijn heel wat waard". (Geldt dezelfde regel ook niet voor dat fotografisch gedoe??NVDR).

Indien uw haren niet van de eerste keer ten berge rijzen, lees het dan nog eens nuchter over. Het betekent niet minder dan het feit, dat een aantal plundersaars bezig zijn iets te vernielen ten eigen bate. Zelf hadden we ons voor dergelijke praktijken ook al zorgen gemaakt in eigen land. Iedereen, die wel eens tochten leidt, "mist" enkele dagen nadien nogal eens iets. Met vrienden hebben we al dikwijls over de sociale dimensie van de natuurbescherming gesproken en we kunnen er inderdaad niet onderuit, dat tochten organiseren een wervende kracht uitoefent op het grote publiek. (De vraag is alleen: is dat wel zo nodig als het wordt voorgesteld? NVDR).

Nochtans kunnen we nu beter inkomen in de argumentatie van vooraanstaande natuurliefhebbers in onze provincie, die verleden jaar weigerden een broedgeval bekend te maken van een uitzonderlijk lid van onze avifauna. Ze waren zelfs niet accoord om dit aan het homologatiecomitee bekend te maken. (Wat een verschil met diegenen die heel de provincie er bij halen als ze iets zeldzaams hebben gevonden.NVDR).Wij voelen alle sympathie voor de vriend, die een natuurbeschermingsorganisatie op de vingers getikt heeft, omdat die een uitstap aankondigde in een gebied waarvan de bewoners uiterst kawetsbaar zijn. Deze vriend heeft van de bewuste organisatie, gelukkig, gelijk gekregen en de tocht werd afgelast.

Met dit alles rijst echter de vraag, welke gegevens dan in de toekomst nog kunnen gepubliceerd worden. De huiver die bij velen al heerst om toch nog iets door te seinen, zal er niet op verminderen.Omwille van het feit, dat enkelen zich het aureool van prominent natuurbeschermer hebben aangemeten en dat ook nog misbruiken, zitten mensen aan de basis met de daver op het lijf. Omwille van de mythe, die rond "hoogwaardige kennis" wordt geschapen, rapen enkelen eieren van zeldzame vogels en verpatsen die dan voor een goede prijs. (Bij de redactie rijst de vraag , welk verschil er nu bestaat tussen dit verfoeilijk gevalde dia=jacht rond de zeldzame soorten. De redactie denkt aan de hop-historie die enkele jaren geleden zoveel stof deed opwaaien. Of mag er tegen de heilige huisjes niet worden getrapt?NVDR).Merkwaardige volksverlakkerij, waarbij de werkers aan de basis toch maar weer eens bij de neus genomen worden door parasieten die zich vakkundig gedekt houden.

Natuurlijk kunt U opwerpen: is het niet allemaal van horen zeggen of is het geen stemmenmakerij? Kan zijn, maar dan moet U twee zaken duidelijk overwegen:

-1ste: de schrijver van het artikel, R. Willockx, is niet de eerste de beste groene parka zonder frontstrep. Door zijn medewerking aan onder andere het F.I.R. (Fonds voor in standhouding van roofvogels) en de aktie voor amfibie en reptielen (Ken je hun plekje?), heeft hij heel wat aktieverdiensten, is hij zeker een werker die lof verdient.

-2de: het artikel is gepubliceerd in het tijdschrift van de afdeling Mechelen. Dat is geen boeren-buiten=afdeling, die alleen maar goed is om het aantal leden op te drijven. Wat die lui beweren, veegt men niet van de tafel met loze woorden, waarmee men simpele Limburgers tracht te imponeren. In die afdeling zitten mensen die het zouden kunnen weten. Alleen....er worden geen namen genoemd en dat zou voor alle duidelijkheid toch moeten. (Dat hangt er dan wel vanaf wie het zegt, want anders komt het hele plavond naar beneden. Wanneer gebeurt dat ook eens met de namen van de dia-mannen? NVDR).

Wij zitten met formidabele spanning te wachten op:

=a) de natuurbeschermersvereniging, die de toffe-jongens-mentaliteit aan de wilgen hangt en haar leden informeert en waarschuwt tegen oneerbare praktijken. (Voor sommige heren zal dat nooit gebeuren, want die gedragen zich als de paus van Rome: zwijgen en meeknikken ofbuiten. Dan maar buiten. NVDR).

=b) de reactie van al het vogelreddend en =coördinerend gedoe, dat in Vlaanderen met scherp schiet op iedereen, die zich buiten de burcht van hun denkwereld ophoudt, maar niet ziet dat in eigen kelders de vetpotten worden leeggehaald. (sommigen aarzelen niet mensen met grote werkkraft buiten de verenigingen te stoten, als deze niet knikken lijk een negerke op een offerblok of durven nee zeggen tegen bepaalde praktijken. NVDR).

Van onze kant zullen we via onze werkgroep de NAL (Natuurbeschermings-actie Limburg) vragen om al de aangesloten leden te wijzen op de gevaren die dreigen bij uitstappen. Vooral als er mensen komen, die er graag individueel veel afstand voor afleggen om het terrein in Limburg te komen verkennen. We zullen via de NAL vragen, te waarschuwen tegen "specialisten" die telefoneren of schrijven om gegevens of bezoeken aan gebieden waar zeldzame planten groeien, zeldzame dieren wonen of zeldzame vogels hun eieren leggen om hun soort in stand te houden. (En als dat nu eindelijk ook eens gebeurt ten overstaan van de dia-kerels en hun hebbelijke mentaliteit van: kijk toch eens wat ik kan, dan roept de redactie zonder te vragen en zonder te mogen drie keer heel hard HOERA. Maar dat zien wij de eerste dagen nog niet gebeuren. NVDR).

inzending van Hugo Pluymers.

 WIE HET SCHOENTJE PAST, TREKKE HET AAN.

 ***** J.L. *****

2. De situatie in Limburg.

In Limburg zullen we in het jaar 1985 zo'n slordige 180.000 tot 200.000 ton huisvuil produceren. Aangezien de Overheid-dat is het Ministerie van het Vlaamse Gewest- paal en perk wil stellen aan de talloze vuilhopen en -kuilen, zullen weldra in Limburg nog slechts drie plaatsen mogen benut worden voor de dumping van afval. Nog erger: dank zij deze verplichting zal de plaatselijke overheid initiatieven moeten nemen voor de verwerking van het vuil. En dat met de nadruk op "moeten" want anders gebeurt er niets.

Een eerste idee kreeg in Limburg nochtans vorm..en dat reeds jaren geleden. (hoe is het mogelijk? nvdr). In 1964 besliste de minister van Volksgezondheid (Meyers, huidige burgervader van de Hasselaren) een compostbedrijf op te richten in de gemeente Hoeselt. Uitgaande van het feit dat de boeren in het zuiden van de provincie een grondverbeteraar konden gebruiken, was de plaats nog zo slecht niet gekozen. Nadat de plannen realistische vormen kregen (Meyers was toen al minister af), was de nationale overheid niet meer zo toeschietelijk met subsidies. Daardoor werden de plannen op de lange baan geschoven. Toch kwam er, na veel getrek en geduw, in 1974 eindelijk dat compostbedrijf.

In Hoeselt wordt een gedeelte, 35 tot 40 %, verwerkt tot compost. De rest wordt nog gestort. Vooral gemeenten uit het zuiden en tot voor kort, enkele Luikse gemeenten, waren aangesloten. De Luikse gemeenten zijn onlangs overgestapt op een eigen verwerkingsbedrijf.

In 1976 werd door het Studiecentrum van Mol (S.C.K.) een studie opgesteld om een oplossing te vinden voor het huisvuilprobleem. Bij het onderzoek worden 3 punten voorop gesteld:

1. er zal ongeveer 180.000 ton vuil te verwerken zijn in 1985;
2. er zijn 3 afgebakende regio's in Limburg;
3. het compostbedrijf te Hoeselt blijft behouden.

De mogelijkheden die het onderzoekcentrum vooropgezet heeft zijn: gecontroleerd storten en verbranden. Hieruit werden de nodige combinaties afgeleid en in cijfers omgezet.

Hieruit blijkt duidelijk dat verbranden een zeer duur zaakje zal worden, zowel voor regio 2 als voor regio 3. De kostprijs per ton zal tot 1800 frank bedragen. (En de rook? Wat zal dat worden?nvdr) In regio 2 gaat men er van uit, dat verbranding de beste zaak is. Het vuil wordt vrij grondig vernietigd en bij recuperatie van de vrijkomende warmte krijgt men 60 % overheidssteun.

Toch vergeet men (bewust???nvdr) enkele belangrijke conclusies uit de studie te overwegen:

1. bij een goed georganiseerde inzameling van bepaalde materialen is het mogelijk, de hoeveelheid aan te voeren en te verwerken afval te verminderen. Bij benadering kan men stellen, dat de waarde van de gerecupereerde grondstoffen het bedrag van 20 miljoen frank per jaar zouden bereiken. Maar dat is zeker niet voldoende of de basisprijs is nog steeds niet hoog genoeg vooraleer men tot grotere zuinigheid overgaat.
2. De kostprijs en de verzekering van een voldoende kostenverlaging bij toepassing van specifieke recuperatietechnieken is nog onzeker en vraagt nog ontwikkelingswerk. Maar men kan rustig stellen, dat over 5 tot 6 jaar -de studie werd in 1976 gemaakt- een beter inzicht in de recuperatie bestaat. In functie van een mogelijke stijging van de grondstoffenprijs en de behoefte aan energie, is het

volgen van de ontwikkelingen van deze technieken en het eventueel uitvoeren van piloot-schaal-exploitatie van dergelijke procédés wenselijk.

Vervolgt.

Gust Feyen.

IN DE KRANS DER SEIZOENEN

LIEDEKE VAN DE ZOMER.

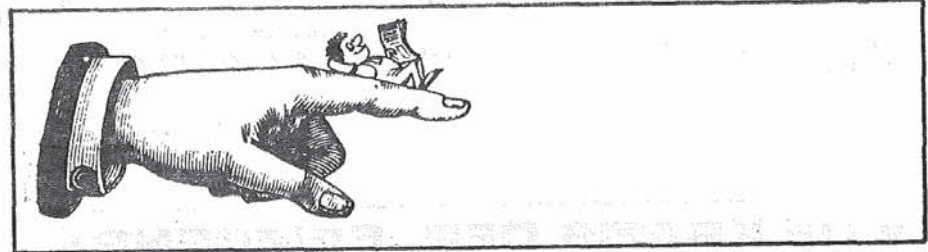
ZOMERMIDDAG.

Rood
likken
de papavers
als laaiend vuur
aan het blauwe azuur
van de blakende middag.

Gezoem
slurpt room
aan gulden harten
in bloemenvijvers vol wit.

Waardig
schrijdt de schaduw
over het pad van de uren
naar een zee zonder getijden.

Jef Leijssen.

VOOR U GELEZEN

In de rubriek "In een handomdraai voor U gelezen", verschijnen sterk verkorte weergaven van stukken uit diverse bronnen. Informatieverlies is hiervan een logisch gevolg. Bronvermelding echter, leidt de echt geïnteresseerde lezer- en moge er dat vele zijn- vanzelf naar een verdere diepgang van het onderwerp ter zake.

- 1 G. De Leander: Hótkanten, heggen, bomenrijen, meer dan alleen maar mooi. Natuurreservaten 1980/1.

Deze waardevolle landschapselementen danken hun ontstaan, hun uitzicht en hun bestaansreden aan de landbouwer. Het beheer ervan vergt in de meeste gevallen een vrij intensieve menselijke tussenkomst. In het kader van mechanisatie en grootschaligheid van de landbouw wordt het beheer nagelaten en kwijnen de bomen weg.

Verder worden houtwallen, heggen en bomenrijen door (ruil)-verkevelingen, "normalisatie" van beken, aanleg van wegen, ontginningen, vuilstorten en industriële vestigingen "gesaneerd".

Hoewel het voorkomen grotendeels door de mens bepaald is, zijn deze landschapselementen uitgegroeid tot specifieke ecosystemen. Allerlei planten, insecten, lagere diersoorten, vogels, reptielen en zoogdieren vinden er een onderkomen. Vooral oude bomen zijn gegeerd.

Verder onderzoek heeft uitgewezen, dat afhankelijk van de situatie en bij verantwoord beheer, voor de landbouwer een meeropbrengst van 10 tot 20 % weggelgd is. Andere economische waarden zijn: de houtopbrengst ten behoeve van industrie en vruchtenopbrengst. Ook verkeers-technisch (minder verblinding, mistvorming, windstoten en schaduw), esthetisch en milieuhygiënisch (luchtzuiveraar en geluidhinder) hebben houtwallen en heggen heel wat te bieden.

Jammer, dat door de wet van augustus 78 op de ruilverkaveling het niet meer verplicht is om het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en landschappen in te winnen, zelfs als het geklasseerd gebied is. (VAN LOGICA GESPROKEN, nvdr).

- 2 R. Pietrasc. Waar een wil is, is een bloemrijke weg. Natuurreservaten 1980/1.

Zowat 1/3 van onze flora vindt een wegberm een geschikte groeiplaats. Door een veranderde bedrijfsvoering in de landbouw vanaf de 2de WO. krijgen hiervoor een veel kleinere kans.

Afgezein dat wegbermen vanuit verkeerstechnisch oogpunt een noodzakelijk onderdeel vormen van de wegaanleg, vindt heel wat flora in een berm een laatste plaats waar ze in leven kan blijven (natuurwetenschappelijke waarde) en vormen wegbermen een overgang van de betoncultuur naar het omringende landschap.

Het zou onverantwoord zijn bermen en taluds te laten verruigen. Er moet gemaaid worden. De vraag is echter: hoe vaak, wanneer, waarmee en hoe hoog maaïen? Het juiste antwoord hierop is sterk afhankelijk

van de kwaliteit van de grond en de begroeiing die er mee samenhangt. Elk geval is verschillend.

Het artikel geeft algemeen bruikbare regls. Verder dient gestreefd naar een vast beheerspatroon, waarbij herbiciden tot het uiterste beperkt worden. Aandacht wordt besteed aan de aanleg van nieuwe bermen, waarbij als regel geldt, dat men niet aan floravervalsing doet zoals: bv. poldergrond aanbrengen langs nieuw aangelegde bermen in de Kempen.

3 G.Verduyn, A.Derouane: Overzicht van de belangrijkste meetnetten voor de studie van de luchtkwaliteit in België: Extern 1980/1.

In ons land bestaan verschillende meetsystemen waardoor de luchtverontreiniging beoordeeld wordt. Dit artikel beperkt zich tot het weergeven van de specifieke eigenschappen en doelstellingen van de voornaamste systemen, te weten het zwavel-rook meetnet, de meetnetten voor zware metalen en het automatisch meetnet. Vooral de opbouw en de werking van dit laatste meetnet wordt vrij uitgebreid beschreven. Vergelijkingen tussen de verschillende netten gebeurt waar dit nodig is.

Vastgesteld wordt, dat er zich de laatste 10 jaar een verlaging van de luchtpolutie heeft voorgedaan, waar de economische crisis, het oprichten van speciale beschermingszones bij de wet van 26-07-71, het gebruik van aardgas en de vrij zachte winters niet vreemd aan zijn.

4 A.Verstraete: De avondloerjacht op eenden rond het water. Mens en vogel 1980/1.

De standpunten van de jagers, vertolkt door L.Lippens (weer hij, nvdr) en de repliek van de vogelbescherming ten aanzien van de loerjacht op eenden worden tegenover elkaar geplaatst. Deze publicatie is daardoor erg verhelderend voor eenieder die geïnteresseerd is in het pro en het contra van de jachtproblematiek. De voorstellen van de CCBV dienaangaande worden gegeven.

Verder wordt aandacht besteed aan het jachtverbod op de houtsnip. Hulde wordt gebracht aan Marc Galle. De jagers zelf worden in hun jacht op de snip fundamenteel op de korrel genomen.

5 J.H.Westerman: Strategie voor het behoud van de biosfeer. Natuur en Milieu 1980/3.

Schrijver zelf is betrokken geweest in de samenstelling van dit rapport waaraan honderde landen hebben meegedaan en dit zowel de overheid als het particulier initiatief.

Natuurbehoud en -bescherming is er primair voor de mens, een uitgangspunt dat op het eerste gezicht wat vreemd overkomt, maar bij verder doordenken niet verwonderlijk is. Het is een pleidooi dat de mens de wereld, de aarde, waar onder de natuur beter beheert. En daarvan is tot nu toe weinig gebleken. In heel wat gevallen zijn we zelfs voorbij "the point of no return".

Een onderscheid dient gemaakt tussen de arme en de rijke landen. De arme handelen uit onvermogen. Om te overleven zijn ze gedwongen de hulpbronnen in hun directe omgeving te gebruiken. De rijke landen beheren slechts vanuit een drang naar overvloed en allerlei korte-termijn-belangen.

Oplossingen zijn: een nieuwe milieu-ethiek, een verantwoorde verandering van leefgewoonten en mentaliteit. We hebben de aarde niet geërfd van onze voorvaderen maar geleend van onze kinderen.

Overheid en publiek dienen geïnformeerd. Zij zien vaak het belang niet de aarde te sparen. Belangrijk is een nieuwe ontwikkelingssamenwerking. Het programma is onvolledig.

Het geeft wel een plan van aktie en is een goede handleiding voor de "werkers". Het artikel eindigt met een aantal concrete doelstellingen en enkele kritische aantekeningen.

6 M.Brunt: handel in wilde dieren en planten is Big Business.
Natuur en milieu 1980/2.

Duizende dier- en plantensoorten worden bedreigd omdat zij ongelooflijk veel geld opbrengen. Om hen te vangen wordt ook de natuurlijke omgeving vernietigd, hetgeen de vervanging -voor zover mogelijk- in de weg staat. Ten lange laatste wijst de overexploitatie op het feit, dat er in het geheel geen grondig "beheer" van oogsten wordt toegepast. Aldus is verspilling troef, menigvuldige voorbeelden worden aangegeven. De handelsweg is bekend: derde wereldlanden... ..naar de rijke landen, waarvan Europa vanouds het meddenpunt is.

Om hieraan een halt toe te roepen werd de Washington Conventie van 75 van kracht. Hierin is, in een 3-tal lijsten, een Internationale Overeenkomst voor de Handel in Bedreigde Dieren en Planten gevormd, waarbij de Conventie streeft de zwarte markten te onderscheiden van de wettige handel. Heel wat derdewereldlanden zijn hierbij toegetreden, maar meer uit het oogpunt van toetistische, industriële of deviezen. Alhoewel er in het functioneren van de Conventie nog steeds hinderpalen zijn en de smokkel-organisaties zich allerlei moeite en kosten blijven riskeren om hun duistere handel verder te bedrijven, kan gesteld worden dat na 4 jaar handelen de Conventie haar waarde heeft aangetoond. Heel wat beslagnemingen waren een feit.

België heeft de ratificatie nog niet gedaan (zie overigens Mens en Vogel 1979/3, 1978/3 en 1976/4) waarin de luchthaven van Zaventem wordt verdacht de spil te zijn van de onwettige dierenhandel in Europa. Het is de bedoeling dat de ratificatie zou gebeuren in Benelux- en later in EEG-verband.

7 C.De Jong-Boom: Nieuwe Plantrassen: zaad van het kwaad?
Natuur en Milieu 1980/2.

Ooit werd eens de "Groene Revolutie" georganiseerd. Deze hield in dat nieuwe plantrassen zouden worden ontwikkeld welke door hun hoge opbrengst de honger in de wereld zouden oplossen. Afgezien van het feit dat deze groene revolutie de gewenste resultaten niet bereikt heeft, in tegendeel, zijn er de negatieve ecologische gevolgen van het gebruik van de nieuwe plantenrassen.

Zo werd bij de selectie van de variëteiten de voorrang gegeven aan een hoog rendement boven aanpassing aan ziekten of lokale omstandigheden. Op de koop toe is het aantal variëteiten laag. De kwetsbaarheid van nieuwe rassen was te voorzien. Insecten vonden een nieuwe voedingsbodem. Het antwoord van de mens is kort en dom: het gebruik van insecticiden; escalatie van bestrijdingsmiddelen in de tropen met een toename van het aantal vergiftigingsgevallen.

De bebouwing van de rassen vereist een ver doorgedreven technologie, goede irrigatie, kunstmestgebruik en pesticiden. M.a.w: een groene revolutie met een sociaal-economisch staartje. Daling van de werkgelegenheid en lagere lonen.

Goede zaden bleken alleen betaalbaar door de rijken die vaak wettelijke voordelen doordrukken en de mechanisatie beheersen. De rijke rijker, de arme armer. hulpmiddelen zijn duur en alleen leverbaar door het buitenland...dus afhankelijkheid van het buitenland.

Terecht wordt de dubieuze rol v/d multinationals in vraag gesteld. Grootschaligheid is bij hen troef. Ze produceren alleen rassen met grote afzet. Conclusie: een alternatief ontwikkelingsmodel moet de oplossing geven. De Groene Revolutie dient afgeschreven, de controle op de multinationals verhoogd.

ZOMERVAKANTIE 22 IN ZWITSERLAND

Het weze ver van ons, ons te bemoeien met hoe en waar iemand zijn zuurverdiende jaarlijkse verlof doorbrengt. Vakantie nemen betekent immers voor ieder mens iets anders. Het is niet zozeer "iets doen" dan wel iets "ondergaan". Het is vooral het gevoel "vakantie nemen" waar het op aankomt. Nu kan men zich wel voorstel-

len, dat dit vakantiegevoel voor een natuurlinnaar moeilijk te combineren valt met overvolle gloeiende Spaanse of Italiaanse stranden, of met een lawaaijige betonnen koningen der badsteden.

Daarom is het misschien nuttig enige ervaringen uit te wisselen over andere natuurrijke plekken, waar het nog goed te toeven is. Wat verder volgt zijn de indrukken die wij opdeden in het Lötschental in Zwitserland.

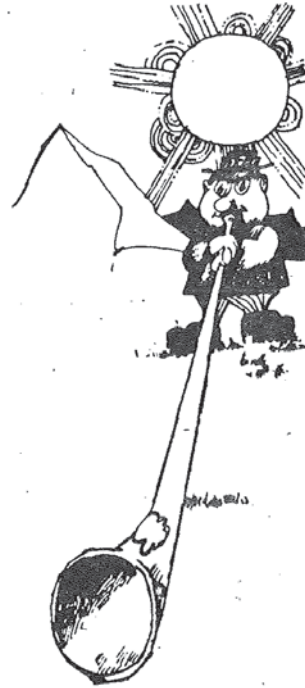
HET LOETSCHENTAL WALLIS ZWITSERLAND.

Het Lötschental is één van de weinige dwarsdalen die zich ten noorden van het Rhonedal bevinden. Te bereiken is het langs het Rhonedal, dus langs Martigny, Sion tot men in Gampel linksaf het dal binnerijdt. Het laagste deel staat dwars op het Rhonedal en is slechts een smalle kloof, (de Lonzaschlucht) waarin men zeer snel 700 m stijgt tot in Goppenstein. Vanaf hier begint het eigenlijke hooggebergtedal en loopt het bijna evenwijdig met het Rhonedal.

Het Lötschental ligt ingebed in het grote Finsteraarhorn-massief en wordt begrensd door de Bietschhorn (3934 m) en de Breithorn 54165m) aan de ene kant en door de verijste Petersgrat met vele toppen boven de 3200 m aan de nadere zijde. Het dal wordt afgesloten door het verblindend witte Lötschenlücke waar de Langgletscher zijn beginpunt heeft. Het dal is vrij smal en de dorpen Ferden, Wiler, Kippel en Blatten bevinden zich op de dalbodem langs de woeste Lonz, die er kolkend doorheen stroomt. Het dal is als deel van het Aletschbannbezirk tot natuurreserveaat verklaard.

Tot aan de opening in 1913 van de Lötschberg-spoorweg, die Bern met Brig verbindt, was het Lötschtal zeer geïsoleerd en moeilijk te bereiken. Door de sneeuw was het ieder jaar zo'n 4 tot 5 maanden afgesloten van de rest van de wereld. Maar dankzij dit isolement heeft het dal zijn oorspronkelijkheid uitzonderlijk goed kunnen bewaren. De huizen zijn meestal nog in de 17de eeuwse bouwstijl, de muren met houten plaatjes bespijkerd, bruingebrand dooor de zon en met inscripties versierd. De dorpen zijn klein, met enge straatjes tussen de schuurtjes, stalletjes en mesthopen samngedruimd rond de stenen kerkjes. De mensen, meestal boeren, zijn nog zeer gehecht aan de oude tradities. De vrouwen lopen, vooral op zondag, nog zeer stemmig donker gekleed, met kunstig versierde sjaals en hoofddoeken. De bevolking is zeer vroom en elke groep van 5 huisjes heeft minstens één kapelleke. Het "Paternoster" bidden, begint zo'n half uur voor de mis, in een volle kerk, a.u B.

De bewoners zijn meestal eenvoudige mensen en boeren die 's zomers met het vee naar de Alpenweiden trekken. De woning in het dorp komt hierdoor gedeeltelijk vrij en wordt dan ook verhuurd aan toeristen zoals wij, die dan voor een extra inkomen zorgen. Een groot deel vnn het melkvee bevindt zich aan het einde van het dal, op Fafleralp. Deze alp kan met de postbus bereikt worden. Zo ziet men dan ook 's avonds tegen 7 uur een groep mensen met de melkbus op de rug gebonden de postbus opstappen

's Anderdaags 's morgens komen ze beladen terug. Van de melk wordt een groot gedeelte omgezet in kaas in de eigen kaasmakerij. Hier kan men 's avonds verse melk en zelfgemaakte boter kopen. De rest van de melk wordt voor het ganse dal verzameld en afgevoerd naar melkerijen in het Rhonedal.

Hier in dit dal vindt men nog de echte k kleinschaligheid en de echte dorpssfeer die wij reeds lang verloren hebben: pietluttige tuintjes met 14 aardappelstruiken en 7 slapplanten; een kerkhofje waar men de band met de afgestorvenen in ere houdt met bloemenperkjes, lampjes of kaarsjes; een dorpswinkeltje met alles voorhanden, gaande van brood, groente en diepvriesvlees tot schoenen, wandelkaarten en de onvermijdelijke plastic edelweisjes; een 15-koppige fanfare en een -jawel- vierstemmig zangkoor dat op zaterdagavond, speciaal voor de gasten, "La Montanara" zingt op de stoep van het winkeltje.

Voor de natuurliefhebber bestaat hier nog een ongeschonden paradijs; het ganse gamma van alpenbloemen ligt hier in kleurige tapijten voor hem. Grote vlakten waar de sneeuw pas gesmolten is, liggen vol met witte en paarse krokussen, gele en witte anemonen met tere paarse adertjes, gentianen in allerlei soorten en kleuren, de prachtige Turkse lelies, paradijslelies, de tapijten van stengelloze silenes, de

ankers, de primula's en zovele andere zeldzame schoonheden.

Ook marmotten en steenbokken laten zich bespielen. En gemzen zie je er ook. Zelfs de steenarend liet zijn majestatische vlucht bewonderen.

Wie dit dal nog in zijn ongerepte schoonheid wil bewonderen, wacht best niet te lang meer. Zoals dit reeds lang geleden in zovele andere dalen van Zwitserland gebeurde, verliest het Lötschental snel zijn isolement. De toegangswegen worden breder, er worden kabelsporen gebouwd, oude houten huizen worden afgebroken. Ze moeten wijken voor grote stenen gebouwen en hotels en zoals overal wordt ook hier alles geofferd aan de afgod van de wintersport. Men spreekt nu zelfs van zomerski-installaties op de Petersgrat.

Hopelijk blijft dit alles bij plannen en behoudt het Lötschental zijn oorspronkelijk karakter. Het is broodnodig dat zulke vakantieplekjes blijven bestaan.

Theo Dreesen.

Op de achterflap.....

Wijsheid, weerspiegeld in volkse.....

SPREUKEN

Januari: Louwmaand:

Geeft januari een sneeuwtapijt,
dan zijn we gauw de winter kwijt.

Februari: Sprokkelmaand:

Als het op Blasius waait,
zeven weken lang de windmolen draait.

Maart: Lentemaand:

Met maartse sneeuw de was gedaan,
drijft alle vlekken naar de maan.

April: Grasmaand:

In april heldere maneschijn,
zal de bloesems schedelijk zijn.

Mei: Bloemaand:

De mei tot juchmaand uitverkoeren,
heeft nog rijm achter zijn oren.

Juni: Regenmaand:

Is het op St Antonius nat,
de boer drinkt zich van verdriet zat.

Juli: Hooimaand:

Het weder dat St. Godelieve ons biedt
is voor zes weken in het verschiet.

Augustus: Oogstmaand:

Pegint augustus zeer heet
dan staat een lange winter gereed.

September: Herfstmaand:

Het weer van Lieve Vrouwe Geboort,
duurt gaarne vier weken voort.

October: Zaaimaand:

Helder weer op Sint Denies,
wekt gewoonlijk sterken vries.

November: Slachtmaand:

Vertoont november zich met snee,
't zal vruchtbaar zijn, ook voor 't vee.

December, Wintermaand:

Met december kou en sneeuw in het land,
dan wast het koren zelfs op het zand.

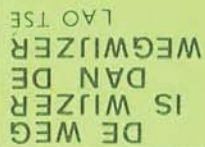

- Wat betekent: "Leven als God in Frankrijk" papa?... -

Nog even een fijnproevertje....

"De geleerden zeggen, dat jullie licht
er eens niet meer zal zijn".
zei de glimworm tegen de sterren.
De sterren gaven geen antwoord.

Rabindranath Tagore.

IEDEREEN KENT HET NUT
VAN HET NUTTIGE
WIE KENT HET NUT
VAN HET NUTTULOZE ?

LAO TSE

[illegible]